

Aan de leden van de gemeenteraad

Onderwerp **Verzoek om wensen en bedenkingen inzake vestiging Regionale opvanglocatie**
Uw kenmerk
Ons kenmerk **Z229411-2020**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **GEB**
Contact **01458**
Bijlagen -
Datum **17 november 2020, verzonden:**

Geachte leden van de raad,

Van het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) hebben wij op 2 oktober een formeel verzoek ontvangen of wij medewerking willen verlenen aan een onderzoek naar de haalbaarheid van een permanente opvanglocatie in Leeuwarden. Het gaat hierbij om een zogeheten ROL (Regionale Opvanglocatie) met 350-450 opvangplekken, waar ca. 250 statushouders of evident kansrijke asielzoekers kunnen worden gehuisvest. De overige woonruimte (100-200 opvangplekken) kan flexibel worden ingezet voor andere woningzoekenden (zoals studenten, spoedzoekers of arbeidsmigranten). Het COA gaat uit van een bestuursovereenkomst van minimaal vijf jaar.

Een locatiekeuze is in deze fase nog niet aan de orde. Het gaat nu eerst om het uitspreken van de bereidheid om aan een vervolg mee te werken. Bij het zoeken naar een geschikte locatie spelen meerdere factoren een rol, waaronder de inpasbaarheid in de wijk en de kansen die het gebouw biedt bij de integratie van de bewoners. Het kan hierbij gaan om een bestaand gebouw of om nieuwbouw

Wij staan positief tegenover het verzoek van het COA en zijn voornemens aan het gevraagde onderzoek medewerking te verlenen. In deze brief geven wij aan welke aanvullende criteria wij mee willen geven aan het COA. Graag vernemen wij van u welke wensen en bedenkingen u heeft bij dit verzoek van het COA.

Verzoek COA

Omdat de vraag naar extra opvangcapaciteit onverminderd hoog is, wil het COA inzetten op locaties die voor langere tijd beschikbaar zijn én flexibiliteit bieden. De voorkeur gaat uit naar een locatie in de stad Leeuwarden.

Het verzoek bevat de volgende uitgangspunten:

- Zoeken en realiseren van een opvanglocatie (vastgoed of grond);
- Duur van de bestuursovereenkomst minimaal vijf jaar;
- 350 tot 450 opvangplekken, waarvan ca. 250 als Regionaal Opvang Locatie (ROL) voor 'evident kansrijken' en statushouders;

- Mogelijkheid inbouwen tot flexibele inzet van huisvesting (ca. 100 plekken) voor andere woningzoekenden.

Toelichting

Asielzoekers beginnen de asielprocedure op een Gemeenschappelijke Vreemdelingen Locatie (GVL). In Ter Apel is een GVL gevestigd voor de gehele regio Noord-Nederland. Na de aanmeldfase wordt onderscheid gemaakt in drie groepen asielzoekers:

1. Evident kansrijke asielzoekers;
2. Evident kansarme asielzoekers;
3. Restgroep

De eerstgenoemde groep wordt zo spoedig mogelijk geplaatst in een ROL in de nabijheid van de (beoogde) gemeente voor huisvesting. Daar krijgt de overgang van opvang naar huisvesting vorm, met activiteiten gericht op inburgering, integratie en vestiging in de gemeente. Als sub-doelgroep kunnen ook andere groepen asielzoekers en bevolkingsgroepen worden opgevangen.

Voor de tweede groep wordt zo spoedig mogelijk gestart met terugkeer.

Zogenoemde satellietlocaties voorzien in aanvullende opvangcapaciteit voor de GVL's, met name voor de categorie asielzoekers uit groep 2 en 3.

Het COA ziet als belangrijkste criterium voor een ROL dat het in de gemeente wordt gevestigd die de grootste taakstelling heeft binnen de betreffende provincie en waar de beste mogelijkheden zijn tot integratie, doorlopende leerlijnen en participatie. Daarmee geeft het COA aan dat het de wens is om binnen Fryslân in Leeuwarden tot een permanente opvangvoorziening te komen, die ook een ROL-functie heeft. Het COA denkt ook dat flexibiliteit is in te bouwen voor een locatie in Leeuwarden. Flexibele inzet van vastgoed voor het tijdelijk inzetten van deze opvangplekken voor andere woningzoekenden, zoals studenten, spoedzoekers en arbeidsmigranten. In Leeuwarden (en Sneek) dienen volgens het COA deze doelgroepen zich aan en bestaat er enige krapte op de woningmarkt.

Ontwikkeling

Op landelijke schaal zien we dat in de loop der jaren het AZC zich ontwikkeld heeft en steeds meer een open karakter krijgt naar haar omgeving, de bewoners en instellingen in de wijk of het dorp waar het AZC is gelegen. Daar waar jaren geleden alles zich afspeelde op het terrein van het AZC, zijn er steeds meer locaties die zich openstellen voor de wijk en haar bewoners enerzijds en activiteiten ontplooiën in de wijk anderzijds.

Het AZC in Sneek is een goed voorbeeld van deze vernieuwing. In het AZC kunnen taallessen gevolgd worden, is een repaircafé gestart en zijn er diverse activiteiten in de werkplaats. Andersom is in de Bibliotheek een expositieruimte ingericht voor de bewoners van het AZC, speelt een AZC-voetbalteam tegen clubs uit Sneek, helpen de AZC-bewoners met schoonmaakacties in de wijk en doen ze vrijwilligerswerk in het verzorgingshuis. Het COA en de locatiemanagers investeren in deze ontwikkeling en zo leren de bewoners van een AZC en de wijk elkaar kennen en leren ze ook van elkaar.

De locatiemanager van het AZC in Sneek nodigt overigens uw raad en ons college graag uit voor een bezoek en een presentatie over bovengenoemde aanpak.

Ervaringen in de gemeente Leeuwarden

In 2015 hebben wij meegewerkt aan de realisering van een acute noodopvang in Grou. De crisisopvang werd uitgebouwd tot een reguliere noodopvang. Aanvullend is in 2016 extra capaciteit voor 600 personen aangeboden in eerste instantie in het WTC, na verloop van tijd in het pand aan de Heliconweg 60.

Ten behoeve van de doorstroom van asielzoekers verzocht het COA ons college in 2016 om een AZC in het voormalige postsorteercentrum bij het N.S.-station te mogen vestigen. Uiteindelijk bleek deze opvanglocatie echter niet nodig gezien de toen afnemende instroom van asielzoekers.

In het najaar van 2019 hebben we in overleg met u en met het COA het proces voor de realisatie van de noodopvang in het WTC in gang gezet voor ca. 400 asielzoekers. Een proces dat is afgebroken als gevolg van de Covid-19-pandemie.

Het merendeel van de bevolking stond bij deze initiatieven open voor de komst van asielzoekers naar Leeuwarden en vele bewoners bleken zeer behulpzaam in de opvang, de integratie en de inburgering. Wel werd ook zorg uitgesproken over het mogelijk ontstaan van objectieve en subjectieve onveilige situaties. Om het ontstaan van onveilige situaties te voorkomen werd er een regulier omgevingsoverleg onder regie van de gemeente gestart, veelal met een zeer positief effect. Wij zullen nadrukkelijk inzetten op het wegnemen van eventuele gevoelens van onveiligheid rond een opvanglocatie. Daarnaast zullen wij indien er onverhoopt een feitelijk onveilige situatie ontstaat, direct handhavend optreden.

Voorlopig standpunt

In de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen hebben gemeenten, provincie en rijk afspraken opgesteld over het toekomstbeeld van de opvangportefeuille. De totale opvangcapaciteit van het COA verandert doorlopend. Deze verandering is het gevolg van het afsluiten, verlengen en beëindigen van bestuursovereenkomsten met gemeenten, en het uitbreiden en krimpen van locaties. Komend jaar loopt de huidige bestuursovereenkomst met de provincie Fryslân af.

De behoefte aan opvangcapaciteit wordt gedreven door de instroom, doorstroom en uitstroom. Met de Meerjarige Productie Prognose (MPP) maakt de Directie Regie Migratieketen twee keer per jaar een inschatting van de verwachte bezetting in de komende vijf jaar.

Op grond van de bestaande afspraken hebben wij een verantwoordelijkheid om mee te werken aan een verzoek voor het bieden van opvangcapaciteit. Los van die afspraken voelen wij ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid om specifieke doelgroepen te ondersteunen. Dat gecombineerd met onze ervaringen rond de (mogelijke) komst van een opvangvoorziening, geeft ons voldoende reden om in beginsel positief te staan tegen het huidige verzoek van het COA.

Factoren bij locatiekeuze

Indien er binnen uw raad breed draagvlak bestaat voor het realiseren van een opvanglocatie in Leeuwarden, is het belangrijk om de factoren te bepalen die van invloed zijn op de locatiekeuze.

Ten behoeve van een eventuele locatiekeuze zijn landelijk vier objectieve voorkeurscriteria gedefinieerd:

- Omvang van locatie: minder dan 500 plekken (NTC)
- Openbaar vervoer (bus-, tram- of metrohalte): op minder dan 500 meter afstand
- Winkelcentrum: op minder dan 2 km afstand
- Middelbare school: op minder dan 5 km afstand

Aanvullend stellen wij voor om ook de volgende (deels subjectieve) factoren te betrekken bij de verdere zoektocht naar een locatie. Het COA heeft aangegeven dat het kan gaan om een bestaand pand of om een nieuw te bouwen voorziening.

1. **Integratie:** de mogelijkheid voor de bewoners van het AZC om te integreren in de wijk waarbinnen de opvangvoorziening is gevestigd;
2. **Type wijk:** de inpasbaarheid van een opvanglocatie in de sociale en ruimtelijke structuur van de wijk;
3. **Gebouw:** de geschiktheid van een bestaand gebouw qua grootte, inrichting, binnenruimte e.d.;
4. **Buitenruimte:** de kwaliteit van de buitenruimte als belangrijke factor voor het woongenot van bewoners;
5. **Procedures:** de doorlooptijd van (planologisch-juridische) procedures die noodzakelijk zijn voor de realisering;
6. **Eigendomssituatie:** de stappen die gezet moeten worden om de beoogde functie te kunnen realiseren;
7. **Impuls;** de mogelijkheid om aan een wijk/gebied/omgeving een ruimtelijke, economische of sociale impuls te geven;
8. **Woningaanbod;** door flexibiliteit van de aangeboden huisvesting een mogelijke toevoeging aan het woningaanbod binnen de gemeente.

Wensen en bedenkingen

Wij zijn in beginsel bereid om medewerking aan te verlenen een zoektocht naar de mogelijkheden voor de vestiging van een Regionale opvanglocatie in Leeuwarden met in achtneming van de bovenstaande factoren. Graag vernemen wij uw wensen en bedenkingen op ons voornemen. Op basis daarvan zullen wij het definitieve standpunt afgeven aan het COA.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*